

Datum
2026-01-28

Vår ref
Richard Österberg

Regeringskansliet
Landsbyggs- och infrastrukturdepartementet

Er referens/dnr: LI2025/02146

Remissvar – Effektivare organisering och genomförande av statlig väg och järnväg

Innovationsföretagen tackar för möjligheten att lämna synpunkter på betänkandet *Effektivare organisering och genomförande av statlig väg och järnväg* (SOU 2025:120).

Innovationsföretagen är en bransch- och arbetsgivarorganisation som representerar innovativa företag inom den kunskapsintensiva tjänstesektorn. Vi samlar drygt 870 medlemsföretag, som tillsammans har över 45 000 anställda. Vårt uppdrag är att skapa bästa möjliga förutsättningar för en världsledande arkitekt- och ingenjörbransch.

1. Sammanfattning

Innovationsföretagen välkomnar utredningens ambition att stärka effektivitet, genomförandekraft och långsiktig samhällsekonomisk nytta i statliga investeringar i transportinfrastruktur. De problem som identifieras avseende bristande kostnadskontroll, långa genomförandetider och begränsade incitament för innovation delas i allt väsentligt av våra medlemsföretag (jfr sammanfattningen samt kapitel 1 och 2).

Innovationsföretagen bedömer att utredningen utgör ett viktigt och välkommet bidrag till den pågående diskussionen om hur statens beställarroll kan utvecklas i en situation med kraftigt ökade investeringsvolymerna i transportinfrastrukturen, och stödjer utredningens uppfattning att bildandet av bolaget bör ske skyndsamt då vi har en stor investeringsomfattning framför oss och att det är viktigt att det också finns projekt som är i sin linda i portföljen.

De föreslagna förändringarna är dessutom väl avvägda i tiden, mot bakgrund av den snabba digitala och teknologiska utveckling som pågår. Denna utveckling skapar betydande möjligheter till effektivisering, kvalitetshöjning och ökad produktivitet, förutsatt att organisation, styrning och genomförandeformer utformas så att nya arbetssätt och tekniska lösningar kan tas till vara och tillämpas i praktiken.

En effektiv organisering och ett ändamålsenligt genomförande av stora infrastrukturprojekt förutsätter tillgång till kvalificerad teknisk, analytisk och tvärdisciplinär kompetens genom hela projektets livscykel. Här spelar teknikonsulter och andra kunskapsintensiva tjänsteföretag en central roll, genom att bidra med systemförståelse, helhetsperspektiv och erfarenhetsbaserat beslutsstöd. Denna kompetens är avgörande för att stärka genomförandekraft, minska risker och säkerställa att investeringar leder till önskad samhällsnytta.

2. Statligt genomförandebolag – möjligheter och förutsättningar

Innovationsföretagen ser framför allt positivt på förslaget att inrätta ett statligt ägt bolag för genomförande av utvalda väg- och järnvägsprojekt (kapitel 6.3). Ett sådant bolag kan, rätt utformat, bidra till:

- ökad institutionell konkurrens i beställarrollen, vilket kommer kunna vara till nytta även för Trafikverket,
- tydligare ansvarsfördelning och beslutsvägar, samt
- bättre förutsättningar för ett konsekvent livscykelperspektiv.

Samtidigt vill Innovationsföretagen understryka att reformens genomslag är beroende av hur uppdrag, mandat och ansvar utformas i det statliga genomförandebolaget. Det är centralt att bolagets roll, mandat och gränssnitt gentemot Trafikverket utformas med stor tydlighet (jfr kapitel 6.3.7). Otydliga ansvarsförhållanden riskerar annars att skapa parallella processer, ökade transaktionskostnader och osäkerhet för marknadens aktörer.

I detta sammanhang vill Innovationsföretagen särskilt framhålla behovet av att det statliga genomförandebolaget besitter, eller systematiskt tillförs, kompetens inom systemanalys, prioritering, riskhantering och kvalificerat beslutsstöd. Förmågan att väga olika tekniska lösningar, genomförandestrategier och samhällsekonomiska konsekvenser mot varandra är central för att bolaget ska kunna fatta välgrundade beslut och agera som en professionell och effektiv beställare.

Utformningen av det nya genomförandebolaget, liksom gränssnittet och ansvarsfördelningen gentemot Trafikverket, är av avgörande betydelse för reformens genomslag och effektivitet. Innovationsföretagen ser därför positivt på att erfarenheter och lärdomar hämtas från internationella exempel, inte minst organiseringen av det norska genomförandebolaget Nye Veier.

3. Offentlig-privat samverkan (OPS)

Innovationsföretagen bedömer att det finns betydande utmaningar kopplade till offentlig-privat samverkan (OPS), framför allt när det gäller förutsättningarna för att uppnå en effektiv konkurrens. Innovationsföretagen ser att många marknadsaktörer upplever att den förväntade nyttan inte står i proportion till de risker som OPS-upplägg innebär, vilket begränsar intresset och därmed konkurrensen.

Vår samlade bedömning är att förutsättningarna för att reformen ska lyckas med sina ambitioner om en effektivare organisering och ett mer ändamålsenligt genomförande av statlig väg- och järnvägsinfrastruktur ökar om reformen i huvudsak avgränsas till att etablera ett statligt genomförandebolag. Att samtidigt införa OPS som en parallell genomförandeform riskerar att öka komplexiteten i systemet, särskilt mot bakgrund av att marknaden i nuläget inte är tillräckligt mogen för ett sådant upplägg.

Samtidigt delar Innovationsföretagen utredningens bedömning att OPS kan vara ett ändamålsenligt verktyg i vissa enskilda projekt, men inte bör utgöra en generell eller bred lösning för statliga infrastrukturinvesteringar (kapitel 2 och 6.2).

Innovationsföretagen välkomnar särskilt utredningens betoning på:

- att OPS-upplägg ska motiveras utifrån principen om Value for Money och inte av budgettekniska skäl (kapitel 2.4),
- vikten av effektiv konkurrens och tillgång till ett tillräckligt antal kvalificerade konsortier (kapitel 2.3.1), samt
- behovet av hög beställarkompetens och organisatorisk kontinuitet för att OPS ska fungera väl (kapitel 2.3 och 6.2).

Innovationsföretagen instämmer även i utredningens slutsats att marknadens intresse för OPS är starkt beroende av långsiktighet och förutsägbarhet. Enstaka OPS-projekt riskerar att medföra höga transaktionskostnader och ett begränsat marknadsintresse, medan en tydlig och sammanhållen projektpipeline kan bidra till ökad konkurrens och effektivitet. Samtidigt vill Innovationsföretagen särskilt framhålla att det generella intresset för OPS-upplägg i konsultbranschen i dagsläget är begränsat, vilket ytterligare påverkar förutsättningarna för effektiv konkurrens negativt.

4. Tidiga skeden, innovation och konsultmarknadens roll

Innovationsföretagen vill särskilt framhålla betydelsen av de tidiga planerings- och projekteringsskedena, där avgörande vägval görs och stora delar av projektens kostnader, klimatpåverkan och genomförbarhet i praktiken låses in (jfr kapitel 6.3.2 och 6.3.6). Erfarenhetsbaserad rådgivning i dessa skeden, med stöd av teknisk analys, alternativa systemlösningar och livscykelperspektiv, har stor betydelse för att identifiera kostnadseffektiva, robusta och klimatomåligt hållbara lösningar.

Utredningens ambition att låta det föreslagna bolaget verka även i tidiga skeden är positiv. För att realisera denna potential krävs dock:

- tidig och strukturerad involvering av kvalificerade konsult- och tekniktjänsteföretag,
- upphandlingsformer som premierar kvalitet, innovation och systemlösningar, samt
- ersättningsmodeller som stödjer samverkan snarare än detaljstyrning.

Här ser Innovationsföretagen en möjlighet att ytterligare stärka utredningens förslag genom ett tydligare fokus på innovationsdrivna arbetssätt och kunskapsbaserad styrning.

Innovationsföretagen menar att ett tydligare erkännande av konsultmarknadens roll som kunskapsbärare och strategisk resurs kan bidra till att ytterligare stärka utredningens förslag. Genom att systematiskt ta till vara teknisk och analytisk kompetens i tidiga skeden skapas bättre förutsättningar för innovation, effektiv resursanvändning och ett mer förutsägbart genomförande.

5. Uppföljning och lärande

Innovationsföretagen tillstyrker utredningens betoning på systematisk uppföljning, utvärdering och jämförbarhet mellan genomförandeformer (kapitel 6.5 och 7). För att reformen ska få långsiktig legitimitet är det avgörande att:

- kostnader, tider och kvalitet följs upp på ett transparent sätt, och
- lärdomar från både bolagsform, OPS och Trafikverkets genomföranden tas till vara i hela systemet.

6. Avslutande synpunkter

Sammanfattningsvis bedömer Innovationsföretagen att SOU 2025:120 innehåller väl avvägda och konstruktiva förslag som, förutsatt ett ändamålsenligt genomförande och med fokus på andra genomförandeformer än offentlig-privat samverkan, kan bidra till att utveckla ett mer effektivt, robust och långsiktigt hållbart system för statliga investeringar i transportinfrastrukturen.

Innovationsföretagen ser positivt på en fortsatt dialog om hur förslagen kan omsättas i praktiken på ett sätt som stärker både genomförandeförmåga, innovationskraft och samhällsekonomisk effektivitet.

INNOVATIONSFÖRETAGEN
2026-01-28

Anders Lenhoff
Förbundsdirektör

Richard Österberg
Analyschef